

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 199-1906)

Originalt emne

Gader

Gader/Anlæg, Udvidelse og Regulering af Gader og Veje, Gadeplaner

Jorder

Jorder/Erhvervelse af Grunde og Jorder

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 5. juli 1906](#)
- 2) [Byrådsmødet den 13. september 1906](#)
- 3) [Byrådsmødet den 1. november 1906](#)
- 4) [Byrådsmødet den 4. april 1907](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 5. juli 1906 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 199-1906)

Fra Udvalget før Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Forslag til Overenskomst med Sagfører Jacob Brandt angaaende et paatænkt Gadeanlæg over Matr. Nr. 418 og 419 af Aarhus Bygrunde i Forlængelse af Vestre Møllesti og til Aaen:

1."Byraadet approberer:

Anlæggelsen af en 25 Alenbred Gade over Matr. Nr" 418 og 419 " fra Møllestien til Aaen i en Afstand' af- ca. 1/4 Alen fra - Naboejendommene mod" Vest; Gaden anlægges med 12 Fod bredt flisebelagt Fortog; mød Øst, en 26 Fod bred, med 2den Sort Brosten brolagt

Kørebane og 12 Fod bredt flisebelagt Fortog mod Vest 1ste Sort Kantsten benyttes. Gaden bliver iøvrigt at anlægge saaledes som vist paa de tidligere af Brandt med sin Skrivelse af 18de Marts f. A, til Byrådet indsendte Planer over samme med Undtagelse af de Forandringer, som følger af, at Gaden som nævnt brolægges og af. den fra Planerne ovennævnte afvigende Fordeling. af Bredden mellem Fortog og Kørebane. Skønt Graden er fastsat til 25 Alens Bredde hører, dog kun de 20 Alen til den egentlige Gade, idet de 5 østligste Alen stadig henhører til Ejendommene, hvorfra de ere udlagte, ogsaa saaledes at ved disses Udstykning og Bebyggelse de ud for Parcellerne beliggende Dele af disse 5 Alen henhører til og medregnes til Ejendommenes ubebyggede Areal. Disse 5 Alen skal dog til enhver Tid henligge som og benyttes som Gade. Brandt er berettiget til at vente med Anlægget af de nævnte 5 østlige Alen Fortog, indtil efterhaanden som hans Grund bebygges.

2. Byraadet approberer endvidere - som Betingelse for ovenstaaende Approbation:

Anlæggelsen af en 20 Alen bred Gade over Matr. Nr. 418 langs Aaen fra fornævnte Gade og indtil ca. $\frac{1}{2}$ Alen fra Naboejendommen mod Øst, Gadens Bredde regnes fra den regulerede Aabred, efterat den er fastsat paa samme Maade som Bredden paa den regulerede Del af Aaen. Gaden anlægges med 8 Fod bredt flisebelagt Fortog mod Nord, 18 Fod bred Kørebane, og 7 Fod bredt Fortog mod Syd. Kørebanen brolægges med 2den Sort Brosten, og til Kantsten benyttes 1ste Sort. Skønt Gaden er fastsat til 20 Alens Bredde, hører dog kun de 10 Alen til den egentlige Gade, idet de 10 nordligste Alen stadig henhører til Ejendommen, hvorfra de ere udlagte, saaledes at ved dennes Udstykning og Bebyggelse de ud for Parcellerne beliggende Dele af disse 10 Alen henhører til og medregnes til Ejendommenes ubebyggede Areal, Disse 10 Alen skal dog til enhver Tid henligge som og benyttes som Gade.

3. Brandt bekoster ovennævnte Gaders Anlæg og

Forsyning med de til de tilstødende Grundes

Behov fornødne Kloakledninger, der beregnes efter, hvad 9 Tommers Ledninger koster. Gas- og Vandledninger bekostes af de tilstødende Grundes Ejere ved Bebyggelsen med tilsammen 4 Kr. pr. løbende Alen Facade, som sædvanlig i Byen, og skal Brandt sikre Kommunen Betalingen for nævnte Ledninger.

Byraadet bekoster ved Anlæggelsen af fornævnte Gader Rækværk og Bolværk mod Aaen langs Matr. Nr. 418. f

Gaderne overtages som offentlige til fremtidig Vedligeholdelse af Kommunen, saa snart Byraadet ønsker det, dog senest naar Broen over Aaen anlægges, og skulle Gaderne da afleveres i en efter Brolægningsudvalgets Skøn antagelig Stand. Kommunen belyser Gaderne, saasnart de ere anlagte.

4. Byraadet forpligter sig til ikke ved Expropriation af de mellem Gade Nr. 1 og Naboejendommen Matr. Nr. 420 og 426 efter foranstaaende liggende Jordstrimler eller paa anden Maade at skaffe nævnte Nabogrundejere Facaderet eller Adgang til fornævnte Gader over Brandts Grund, førend Brandt er kommen overens med disse om deres Bidrag til Gadernes Anlæggelse og Grundafstaaelsen til samme, saaledes at nævnte Grundejere betaler Halvdelen af Bekostningen ved den tilstødende Gades Anlæg, derunder Halvdelen af den til samme medgaaende Grund, beregnet efter samme Pris, Brandt faar for sine tilstødende Jorder. Brandt skal endvidere som Betingelse for at give Ejerne af Matr. Nr. 426 Facaderet forlange af disse, at Gaden langs Aaen fortsættes over Matr. Nr. 426 mod Vest paa samme Betingelser som for Brandt, dog uden nogen som helst Udgift for Kommunen - altsaa heller ikke til Bolværk.

5. Byraadet lover at ville - om Brandt inden Gadens Anlæg -kan opnaa Ordning derom med Ejeren af Matr. -Nr. 426 - tillade, at Gade Nr. 1 forlægges 51/4 Alen længere mod Vest, og dette uanset om Ordning ikke samtidig træffes med Ejeren af Matr. Nr. 420, saaledes at Gaden mulig i den nordre Ende foreløbig bliver 5 Alen for smal, mod at Brandt lover ikke nogen Sinde at give Ejeren af Matr. Nr. 420 Facaderet til Gaden, uden at denne samtidig udlægger det fornødne Areal til Gadens Udvidelse og bekoster Brolægning, Fortog etc. 6. Brandt forpligter sig til at afhænde til Kommunen, saafremt denne maatte ønske det, et Areal bag dennes Ejendom Matr. Nr. 412- 413 af samme (Bredde som nævnte Ejendomme og af en Dybde af indtil 12 Alen (ca. 250 kv Alen) til en Pris af 12 Kr. pr. kv Alen".

Nørgaard bemærkede, at som man vilde se var det fra Sagfører Brandt fremsendte Andragende dateret 18. Marts f. A., og Forhandlingerne mellem ham og Udvalget havde saaledes staaet længe paa. At Sagen var trukket saa længe ud, skyldtes blandt andet, at man gjerne vilde have haft det tidligere rejste Spørgsmaal om en Bro over Aaen til Christiansgade løst i Forbindelse med denne, hvorved man lettere kunde være kommet til en Overenskomst med Sagfører Brandt. Sagen om Broen var imidlertid - som bekendt - foreløbig strandet, og man kunde ikke blive ved med at holde Brandt hen, da det jo for ham

betød et Rentetab at have de af ham erhvervede Ejendomme henliggende ubenyttede, og han ikke kunde gøre dem frugtbringende, forinden den af ham projekterede Gadeplan var approberet. Hertil kom, at man kunde udsætte sig for, at Brandt eventuelt henvendte sig til Justitsministeriet, der uden Tvivl ville approbere en Gadeplan, forsaavidt den ikke stred mod de gældende Vedtægter. Under Hensyn hertil havde Udvalget ment at burde forelægge den med Brandt opnaaede Overenskomst for Byraadet til Godkendelse. Idet Taleren iøvrigt kunde henvise til den foreliggende Overenskomsts enkelte Bestemmelser, skulde han pointere, at den efter Udvalgets og hans Mening var ret gunstig for Kommunen, medens paa den anden Side Brandt ogsaa kunde være tjent med at gaa ind paa den. Udvalget havde saaledes opnaaet, at den Gade, der skulde føres over de paagældende Ejendomme fra Møllestien til Aaen, og som af Brandt var projekteret med en Bredde af 20 Alen, vilde faa en Bredde af 25 Alen ligesom Gaden paa den modsatte Side af Aaen. Brandt havde derhos forpligtet sig til straks at anlægge en 20 Alen, bred Gade over Matr. Nr. 418 langs Aaen fra den først omtalte Gade og indtil $\frac{1}{2}$ Alen fra Naboejendommen mod Øst, hvorved man havde opnaaet, at der ikke paa hans Grund kunde bygges Bagbygninger mod Aaen, hvilket vilde umuliggøre eller vanskeliggøre, at der nogensinde kunde blive Tale om Overbygning af Aaen med Anlæg af en Gade over denne. Naar de nævnte Gaders Bredde var ansat til henholdsvis 25 Alen og 20 Alen, var dette dog saaledes at forstaa, at kun henholdsvis 20 Alen og 10 Alen hørte til de egentlige Gader; medens 5 og 10 Alen stadig henhørte til de Ejendomme, hvorfra de var udlagte og medregnedes til disses ubebyggede Areal. Det havde naturligvis sine Betæneligheder at gøre en saadan Indrømmelse, men man maatte dog erindre, at den øvrige Møllesti kun kunde faa en Bredde af højst 20 Alen, og at Gaden langs Aaen i hvert Tilfælde vilde faa Lys og Luft nok. Medens Brandt altsaa skulde anlægge Gaden langs Aaen, skulde Kommunen bekoste Bolværk og Rækværk langs denne, hvilket af Stadsingeniøren var anslaaet til at andrage ca. 3000 Kr. Det var derhos en udtrykkelig Betingelse, at Brandt ikke maatte give Ejeren af Nabogrunden mod Vest Facaderet, uden at denne forpligtede sig til uden nogensomhelst Udgift for Kommunen at fortsætte Gaden langs Aaen mod Vest. Taleren skulde endelig fremhæve, at Kommunen yderligere fik afstaaet et Areal bag de 2 Legatboliger, den ejede i Møllestien, ialt ca. 235 kv Alen - ikke som i det foreliggende Udkast anført 250 kv Alen - til en Pris af 12 Kr. pr. kv Alen, hvorved de vilde opnaa en saadan Størrelse, at de med Fordel kunde afhændes. Da den foreliggende Overenskomst alt i alt maatte siges at være i Kommunens Favør, og det maatte antages, at Anlægget af de omtalte Gader dels vilde give

Stødet til, at Spørgsmaalet om Broen over Aaen sandsynligvis vilde blive løst, dels vilde bevirke, at Gadeforholdene ved Aaen vilde blive ordnede paa en heldig Maade skulde han paa Udvalgets Vegne anbefale, at man godkendte Overenskomsten i sin Helhed.

Filtensborg kunde i det hele slutte sig til den af Udvalget anbefalede Overenskomst, der sikkert var fordelagtig for Kommunen. Han skulde dog henstille, at der i den fastsattes en bestemt Tidsfrist, inden hvilken de omtalte Gader skulde være anlagt.

Lottrup forekom det, at det vilde have været heldigt, om der i Overenskomsten havde været optaget Bestemmelser om Beskaffenheden af den omtalte Bro over Aaen. Ligeledes vilde han have anset det for naturligt, at man af den vedkommende havde forlangt Garanti for, at Gaden langs Aaen vilde blive fortsat over Møller Weis's Grund.

Vestesen kunde ikke skønne rettere end, at Udvalget i Overenskomsten havde faaet alt det med, man med Billighed kunde kræve fra Kommunens Side. At der blev anlagt et Stykke Gade langs Aaen, og dennes Fortsættelse over Nabogrunden var sikret, var af stor Betydning for den rette Udvikling af Gadeforholdene ved Aaen. Naar der skulde bygges Bolværk dernede, maatte der formentlig tages Hensyn til, at dette kunde indgaa som et Led i en eventuel Overbygning af Aaen.

Nørgaard skulde overfor Hr. Lottrup gøre gældende, at der for Øjeblikket ikke var Tale om at bygge en Bro over Aaen, denne Sag var, som af ham nævnt, netop nylig stillet i Bero og følgelig kunde der ikke i Overenskomsten optages Bestemmelser om en saadan. Han skulde endvidere gøre opmærksom paa, at Møller Weis ikke var Ejer af den til Brandts Ejendom stødende Grund, og han kunde saaledes paa ingen Maade berøres af Overenskomsten med Brandt. Hertil kom, at Weis i sin Tid af Raadet havde faaet Approbation paa en Gadeplan for sin Ejendoms Vedkommende. Det var Mening, at Brandt straks skulde anlægge de oftnævnte Gader, men Udvalget havde intet imod, at der fastsattes en bestemt Frist for Anlægget af dem.

Magnus Nielsen betvivlede meget, at et Bolværk i Højde med Gaden og forsynet med et passende Gelænder kunde tilvejebringes for det af Stadsingeniøren kalkulerede Beløb. Han kunde i det hele taget ikke indse, at den foreslaaede Overenskomst var saa overordentlig gunstig for Kommunen. At Brandt skulde bekoste Anlægget af Gaderne var jo kun rimeligt, enhver Grundejer skulde jo betale Brolægningsbidrag. Gaden langs Aaen var i allerhøjeste Grad i Brandts egen Interesse, og der var ingen Grund til at være ham særlig taknemlig for den. Det lille Areal til Legatboligerne betød ikke stort, da de som saadanne

næppe kunde sælges. Han ønskede dog ikke at modsætte sig, at man indgik paa den foreliggende Overenskomst.

Jakob Jensen gjorde opmærksom paa, at det var Udvalgets Tanke, at Bolværket langs den ny Gade skulde anlægges med en Skraaning som paa den anden Side af Aaen, og dette vilde næppe koste mere end anslaaet. Naar der efterhaanden blev en Gade langs med hver Side af Aaen, vilde man utvivlsomt kunne vente længe med at overbygge den.

Spørgsmaalet om Opførelsen af Bolværket vilde iøvrigt senere blive forelagt Brolægningsudvalget. Naar det var sagt, at det var naturligt, at Brandt som Grundejer anlagde Gaden langs Aaen, maatte han dog paapege, at det strængt taget kun kunde paahvile ham at anlægge den halve Gade, idet Kommunen som Grundejer paa den anden Side af den, egentlig burde bekoste den anden Halvdel. Brandts Grund var iøvrigt ikke dybere, end at den med Fordel kunde bebygges alene med Facade til Forlængelsen af Møllestien. Det var altsaa ikke udelukkende i hans Interesse at faa en Gade langs Aaen. Det for Kommunen væsentlige var imidlertid først og fremmest dette, at man ved den foreslaaede Overenskomst fik paabegyndt Gade - Anlæg langs Aaen paa den rette Maade, og saaledes at man lettere kunde fremtvinge en Ordning af Gadeforholdene i Kommunens Interesse. Det vilde have sin store Betydning senere at kunne henvise til, at Anlæg af en Gade langs Aaen var paabegyndt. Med Møller Weis var der jo i sin Tid indgaaet en særlig Kontrakt, men det var at vente, at det herefter vilde gaa op for ham, at det var i hans egen Interesse at lægge en Gade over hans Grund langs Aaen.

Mikael Johansen vilde stemme for at tiltræde Udvalgets Forslag. Han troede dog, at Brandt havde saa stor Interesse i Gaden langs Aaen, at han ogsaa burde betale Bolværket langs denne. Han vilde henstille til Udvalget, at det forsøgte at formaa ham hertil.

Nørgaard vilde meget fraraade, at man gav sig til at røre ved de enkelte Bestemmelser i Overenskomsten. Brandt havde efter hans Mening strakt sig ret vidt, og man kunde sikkert ikke forlange, at han skulde paatage sig yderligere Omkostninger. Man maatte endelig erindre, at Brandt med Fordel kunde indrette sig saaledes, at han ikke behøvede nogen Gade langs Aaen. Overfor Hr. Magnus Nielsen maatte han fastholde, at de omtalte Legatboliger utvivlsomt kunde sælges, og at det altsaa virkelig var en Fordel at erhverve det omhandlede Grundstykke til dem. Som allerede af den foregaaende Taler fremhævet var det principale ved Overenskomsten dette, at den aabnede Adgang til at faa Gadeforholdene langs Aaen ordnede saaledes, at Efterslægten ikke skulde kunne

bebrejde det nuværende Byraad, at det havde forkludret Forholdene og tilladt Opførelse af Baghuse mod Aaen, over hvilken der engang i Tiden dog maatte blive en Hovedfærdselsvej gennem Byen.

Udvalgets Indstilling vedtoges, idet det henstilles til Udvalget at fastsætte en Frist for Anlæggets Udførelse.

Uddrag fra byrådsmødet den 13. september 1906 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 199-1906)

Efter at der i Mødet den 5. Juli d. A. var vedtaget Forslag til Overenskomst med Sagfører Jacob Brandt angaaende Gadeanlæg over Matr. Nr. 418 og 419 af Bygrundene i Forlængelse af Vestre Møllesti og langs Aaen, var nu fra Brolægningsudvalget tilvejebragt følgende Indstilling angaaende Tidsfristerne for de i Overenskomsten omhandlede Arbejders Udførelse:

- 1) Bolværket langs Aaen fuldføres 2 Maaneder efter, at Udvalget har afsluttet Kontrakt med en Entreprenør efter stedfunden Licitation. Til Projektering og Licitation forbeholdes 1½ Maaned efter, at Udvalget har faaet Meddelelse om, at Byraadet har bevilget de fornødne Midler.
- 2) Idet Udvalget forudsætter, at man bestemmer sig til at lægge den store Kloak straks igennem Gade Nr. 1, maa der til Kloakens Nedlægning forbeholdes 4 Maaneder efter, at Udvalget har faaet Byraadets Meddelelse om, at den fornødne Bevilling er givet.
- 3) Gas- og Vandrør kan være nedlagt 6 Uger efter, at Kloaken i Punkt 2 er færdig.
- 4) Ingen af forannævnte Tidsfrister begynder at løbe, forinden Hr. Brandt paa Planen over Grundstykket har fastsat Midtlinierne af Gaderne og faaet Byraadets Approbation paa de af ham indsendte nye Gadeplaner i Henhold til den sidste Overenskomst.
- 5) Opfyldningen til den Højde, som Profilet kræver, og som er afsat i Marken, maa være foretaget, forinden Arbejderne i Marken paabegyndes af Kommunen.
- 6) Dersom Hr. Brandt med Hensyn til ovenstaaende Punkter 4 og 5 ikke har opfyldt Betingelserne for Gaden langs Aaen, skal dette ikke være til Hinder for, at Arbejdet

paabegyndes paa Gade Nr. 1, saafremt Betingelserne er opfyldt for denne Gades Vedkommende.

Nørgaard skulde, idet han bemærkede, at Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse sluttede sig til Brolægningsudvalgets Forslag, anbefale, at man straks bestemte sig til at lægge den store Kloak gennem Gade Nr. 1.

Vestesen fandt det ligeledes rigtigst, at man straks anlagde den store Kloak. Han skulde paa Udvalgets Vegne anmode om Raadets Billigelse af, at man paabegyndte Anbringelsen af Bolværket langs Aaen efter den billige Plan, dog saaledes at der eventuelt kunde anbringes den tidligere omtalte Bro over Aaen.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes. Det vedtoges at anlægge den større Kloak som angivet i Forslaget i Gade 1 samt Bolværket efter Forslag 2.

Sagen overgives til Brolægningsudvalget til Arbejdernes Udførelse, idet de i Sagen anførte Beløb bevilges forskudsvis udbetalt.

4. Det fra Kelder Espensen fremkomne Andragende om Fritagelse for Kommuneskat kunde ikke bevilges, da han ikke rettidig havde klaget over sin Skatteansættelse.

Uddrag fra byrådsmødet den 1. november 1906 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 199-1906)

Efter Indstilling fra vedkommende Udvalg approberedes den fra Sagfører Brandt fremsendte Plan over Anlægget af de i Mødet den 5. Juli d. A. omhandlede 2 Gader over hans Ejendom Matr. Nr. 418 og 419 af Bygrundene, hvorhos det tillodes Andrageren at vente med Anlægget af det vestlige Fortov i Gade Nr. 1, idet det dog maatte forlanges, at Kantstenen sættes straks, og at hele Fortovet anlægges, saasnart Kommunen maatte forlange det.

3. Det vedtoges at antage et fra Restauratør Olsen "Pavillonon" fremkommet Tilbud om at leje "Ferdinandspladsen" for 1 Aar fra 1. April næste Aar at regnefor 700 Kr. paa Vilkaar, at de Kommunen ikke tilhørende Bygninger paa Pladsen fjæernes.

4. Filtenborg ønskede paa Slagtehusudvalgets Vegne at forespørge, hvorvidt der i Raadet

maatte være Stemning for, at Kommunen paa en Grund ved Slagtehuset opførte en Bygning til Kontorlokaler for Eksportforeningen og Bolig for en af dennes Funktionærer. Foreningen ønskede meget saadanne Lokaler umiddelbart ved Slagtehuset, og da man havde en Grund derude, og man ansaa det for fornuftigt at vise sig imødekommende over for en saa god Kunde, som Foreningen var, indstillede Udvalget, at man opførte den omtalte Bygning, der vilde koste ca. 15000 Kr.

Jakob Jensen var for sit vedkommende ikke meget stemt for at komme ind paa at opføre Bygninger til Kontorer og Beboelse for rent private Selskaber.

Vestesen kunde i og for sig nok være gaaet med til Forslaget, forsaavidt det kun havde drejet sig om Opførelse af en Bygning til Kontorlokaler, derimod kunde han ikke finde det rigtigt, at man indrettede Beboelseslokaler. Iøvrigt skulde han henstille, om der ikke kunde skaffes det omtalte Selskab Kontorlokaler paa selve Slagtehuset, naar nu - som vedtaget - Destruktionsanstalten flyttedes derfra.

Nørgaard forekom det at være noget betænkeligt at indlade sig paa et Foretagende som det foreslaaede, navnlig paa et Tidspunkt, hvor Kommunen havde det smaat med Penge. Forinden man opførte en Bygning som den omtalte, maatte man dog vide, hvilken Leje Foreningen vilde give, og have nogen Sikkerhed for, at man kunde beholde den som Lejer i en længere Aarrække.

Rahr fremhævede, at Eksportforeningen havde en ret stor Betydning for Slagtehuset og Byen i det hele. Det havde sin Interesse at holde paa Foreningen og ved at opføre den af denne ønskede Bygning knyttede man den fastere til Byen. Han vilde derfor stemme for, at man anvendte et passende Beløb til Opførelse af den omtalte Bygning.

Udvalgets Indstilling kunde ikke tiltrædes.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. april 1907 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 199-1906)

Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 19. f. M. med Samtykke til den i Overenskomsten med Sagfører J. Brandt (se Forhdl. 1905-06 B., S. 60) omhandlede Erhvervelse for Kommunen af et Areal paa ca. 250 kv-Alen af Matr. Nr. 418 og 419 for 12 Kr. pr. kv-Alen.

Til Efterretning.

